

2. Transferul de date

Cuprins modul

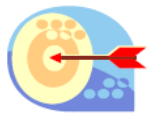
- 2.1. Clasificare
- 2.2. Transferul programat
- 2.3. Transferul prin întreruperi
- 2.4. Transferul prin DMA
- 2.5. Programe de comandă a transferului
- 2.6. Sistemele de întreruperi și DMA în microcontrollere

Cuprins

Introducere

Modulul “Transferul de date” abordează problema circulației datelor între procesor și dispozitivul de I/O la nivel fundamental. Sunt tratate cele trei moduri de transfer, programat, prin întreruperi și prin DMA. Transferul este exemplificat la familia de procesoare x86 prin gestionarea întreruperilor cu controllerul specializat I8259 și gestionarea transferului DMA cu controllerul I8257. O prezentare generală a programelor de gestionare a transferului și câteva aspecte particulare a sistemelor de întreruperi și DMA la microcontrollere încheie acest modul

Obiective

După parcurgerea acestui modul studenții vor ști modulele fundamentale de transfer și vor putea să asimileze modulele următoare cu mai mare ușurință. Studenții vor putea să:

- Lucreze cu modul de transfer programat, și în special cu modul de interogare, des utilizat în aplicații;
- Conceapă o aplicație cu transfer prin întreruperi și prin DMA;
- Aprecieze diferențele între modulele de transfer și să aleagă modul de transfer optim pentru o anumită aplicație.

Obiective specifice:

1. Învățarea principiilor fundamentale de transfer de date
2. Învățarea noțiunii de protocol cu aplicare la transferul de date prin interfețe
3. Înțelegerea noțiunilor prin exemplificări practice

Durata medie de studiu individual

Durata medie de studiu individual este de 2 ore.

2.1. Clasificare

Transferul de date studiat în acest modul este cel care are loc între un dispozitiv de I/O și unitatea centrală. Transferul poate fi:

1. Programat;
2. Prin întreruperi;
3. Prin acces direct la memorie, DMA (Direct Memory Access).

Software-ul care controlează transferul de date se numește driver soft. Funcțiile acestui software sunt:

1. Inițializarea dispozitivului de I/O;
2. Inițierea transferului de date;
3. Transferul de date;
4. Terminarea transferului și raportarea rezultatelor transferului.

Inițializarea dispozitivului de I/O se face la punerea sub tensiune a dispozitivului sau la un RESET generat de unitatea centrală. Să ne aducem aminte cum face o imprimantă cu jet la pornire- un set de operații de inițializare și calibrare, un hard disc- testul de integritate a suportului, care se manifestă vizibil sau prin sunete caracteristice.

Comanda software a unui dispozitiv de intrare ieșire este realizată de:

1. Driver-ul software din calculatorul gazdă;
2. Programul executat de microprocesorul sau microcontrollerul dispozitivului de I/O, dacă acesta dispune de o unitate centrală.

Împărțirea sarcinilor între driver și programul din dispozitivul de I/O depinde de fiecare aplicație, tendința actual fiind de preluare a cât mai multe sarcini de către dispozitivul de I/O pentru eliberarea timpului consumat de calculatorul gazdă.

În cazul unui sistem de calcul din familia x86 transferul poate fi înțeles pornind de la schema bloc din figura 2.1. Transferurile efectuate de procesor prin program pot fi:

A.Citire din memorie, MOV AL, [BX]

Pe magistrala de adrese este pusă adresa de memorie din registrul BX, care identifică o locație de memorie. Pe magistrala de comenzi este activat semnalul MEMR. Conținutul locației de memorie adresată este pus pe magistrala de date și intră în registrul AL al microprocesorului (linii cu roșu).

B.Scriere în memorie, MOV [BX], AL

Pe magistrala de adrese este pusă adresa de memorie din registrul BX, care identifică o locație de memorie. Pe magistrala de comenzi este activat semnalul MEMW. Conținutul registrului AL este pus pe magistrala de date și este salvat în locația adresată.

C.Citire de la un dispozitiv de I/O, IN AL, DX

Pe magistrala de adrese este pusă adresa dispozitivului din registrul DX, care identifică dispozitivul. Pe magistrala de comenzi este activat semnalul IOR. Conținutul portului de intrare este pus pe magistrala de date și intră în registrul AL al microprocesorului (linii cu albastru).

D.Scriere la un dispozitiv de I/O, OUT DX, AL

Pe magistrala de adrese este pusă adresa dispozitivului din registrul DX, care identifică dispozitivul. Pe magistrala de comenzi este activat semnalul IOW. Conținutul registrului AL al microprocesorului este pus pe magistrala de date și este trimis la portul de ieșire.

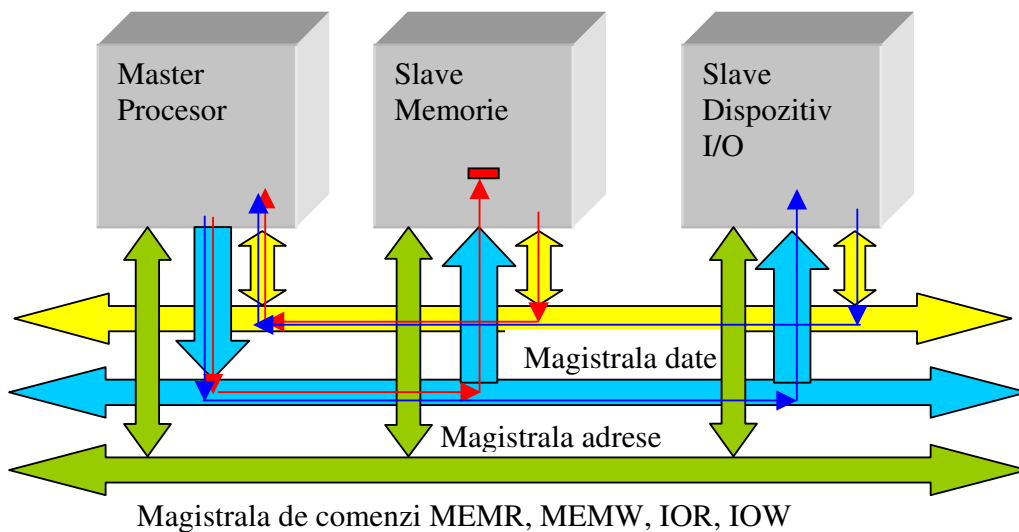

Figura 2.1. Schema bloc principală a unui sistem x86

2.2. Transferul programat

În acest mod de transfer toate operațiile de I/O sunt sub controlul programului. Transferul programat are două variante, direct și prin interogare (polling).

a. Transferul programat direct

În transferul programat direct calculatorul gazdă citește sau scrie un port de intrare / ieșire în mod direct. De exemplu secvența de program scrisă în limbajul de asamblare x86:

MOV DX, adresa port	se încarcă în DX adresa portului de I/O
IN AL, DX	se citesc date de la portul adresat
MOV [BX], AL	se salvează datele în memorie, la adresa specificată de BX
MOV AL, date	se încarcă date în acumulator

OUT DX,AL

datele se trimit la portul cu adresa specificată în DX

Secvența anterioară citește date de la un port cu adresa specificată în registrul DX, le salvează în memorie și scrie apoi date în același port.

b. Transferul programat prin interogare

Fiecărui dispozitiv de I/O i se atribuie un bit (fanion) care indică faptul că acesta este gata pentru transfer. Presupunem 8 dispozitive de I/O care au atașate 8 porturi de date și un port pentru citirea fanioanelor, structura fiind dată în figura 2.2.

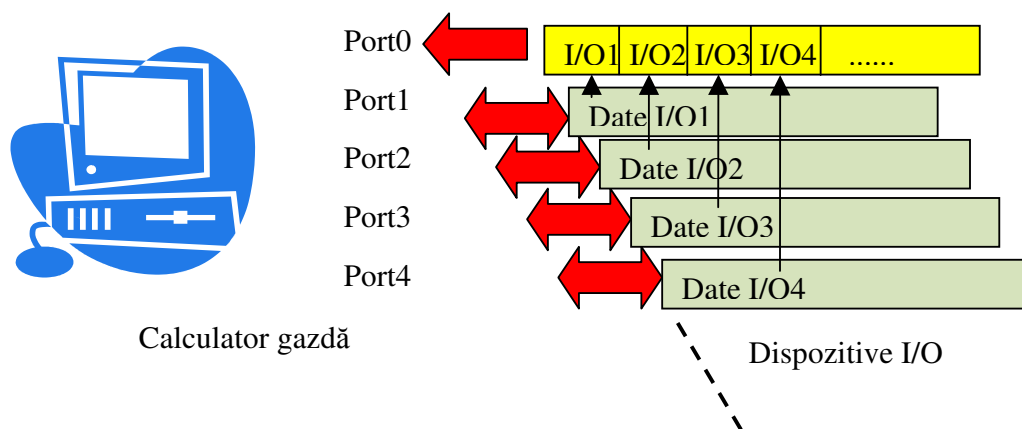

Figura 2.2. Transferul prin interogare

Fanioanele sunt interogate ciclic și se servește acel periferic care solicită un transfer de date prin schimbarea stării fanionului. Dacă de exemplu cererea se face cu nivel logic 1 al fanionului, un exemplu de program este:

Start: MOV DX, adresa Port0

IN AL,DX   se citesc fanioanele

JN adresa1   la adresa1 este secvența de program de transfer cu I/O1

RCL AL,01   deplasare AL la stânga

JN adesa2   la adresa2 este secvența de program de transfer cu I/O2

.....

JMP start

Se citește portul care conține fanioanele, apoi se verifică primul bit. Dacă cel mai semnificativ bit este 1 numărul binar din acumulator este negativ și dispozitivul solicită

un transfer. După testarea tuturor celor 8 fanioane bucla de citire și testare este reluată. Secvențele de program de transfer pentru fiecare dispozitiv sunt secvențe de transfer programat direct, așa cum au fost descrise anterior. Desigur că acest program este unul principal, care trebuie completat și extins pentru a deveni un program funcțional.

Prioritatea dispozitivelor de I/O care sunt servite poate fi stabilită prin poziția fanionului corespunzător în octetul de fanioane. Dacă mai multe dispozitive solicită un transfer în același timp, servirea se face în ordinea poziției fanioanelor. Această ordine se poate modifica software.

Dacă un dispozitiv de I/O este mai rapid decât celelalte fanionul lui poate fi testat mai des în bucla de citire și testare, caz în care citirea portului cu fanioane trebuie realizată înainte de testarea fiecărui fanion.

Prin software se poate **masca** un dispozitiv de I/O prin excluderea din bucla de testare a fanionului.

Pentru a evita o testare continuă, printr-o logică combinațională se poate semnaliza când un dispozitiv de I/O are nevoie de un transfer de date, printr-un SAU logic realizat hard între cele 8 fanioane și care să fie citit de procesor, figura 2.3.

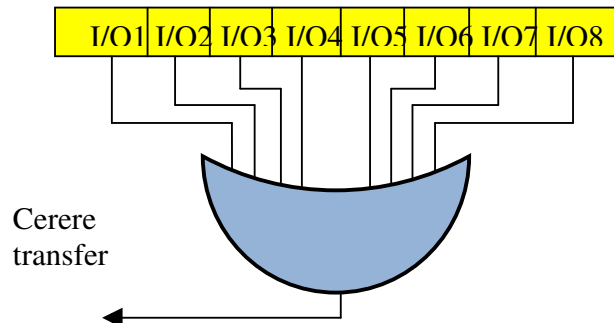

Figura 2.2. Semnalizarea unei cereri de transfer

Acest mod de lucru este foarte des folosit atunci când se combină transferul programat cu cel prin întreruperi. În acest caz semnalizarea unei cereri de transfer se face printr-o întrerupere, după care unitatea centrală identifică dispozitivul care are nevoie de transfer prin interogare.

Dacă există mai mult de 8 dispozitive de I/O care pot solicita un transfer sau sunt mai puține linii în portul de citire a fanioanelor, fanioanele pot fi codificate, procesorul citind astfel codul binar al dispozitivului care solicită un transfer.

Avantajele transferului programat sunt simplitatea hardware și software și faptul că există controlul strict al timpului în care se face un transfer de date.

Dezavantajele transferului programat sunt:

1. Sistemul se ocupă în cea mai mare parte a timpului cu dispozitivele de I/O, devenind dedicat acestei sarcini;
2. Timpul de răspuns la o solicitare este mare, programul de interogare consumând timp.

Ce exemplu cunoașteți în care timpul de execuție al unei secvențe de program este foarte important?

La achiziția semnalelor, la sistemele în timp real eșantionarea trebuie să fie realizată periodic, rutina având aceeași durată, altfel conversia va fi eronată.

2.3. Transferul prin întreruperi

Transferul prin întreruperi are **avantajul** că gestionează mai bine timpul procesorului sau microcontrollerului. Procesorul rulează un program care este întrerupt la apariția unei cereri de transfer și este reluat după ce transferul s-a terminat. Un alt **avantaj** este servirea mai rapidă pentru că programul principal se poate întrerupe în orice moment. Transferul efectiv durează la fel de mult ca și prin transfer programat.

Famiile de procesoare au structuri diferite ale sistemului de întreruperi. Familia de procesoare x86 dispune de protocolul de dialog din figura 2.4.

Dispozitivul care cere o întrerupere va lansa un semnal INT. Procesorul verifică dacă întreruperile sunt validate cu semnalul INTE. Dacă întreruperile nu sunt validate cererea de întrerupere se ignoră. Dacă sunt validate atunci termină instrucțiunea în curs și salvează în stivă conținutul registrului PC (Program Counter) și a registrului de stare. Procesorul generează semnalul de acceptare a întreruperii INTA și așteaptă ca dispozitivul de I/O să pună pe magistrala de date adresa de salt la care se află rutina de servire a întreruperii.

Activarea și dezactivarea sistemului de întreruperi se face prin program cu instrucțiunile STI și CLI. Dezactivarea sistemului de întreruperi se face automat la RESET-ul sistemului sau după semnalul de acceptare a unei cereri de întrerupere INTA.

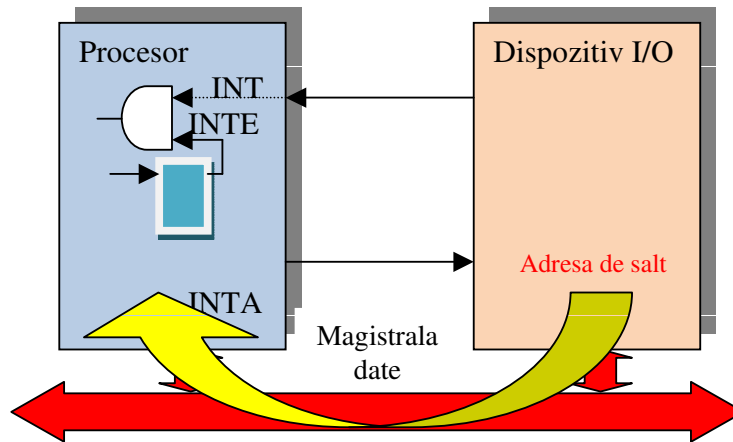

Figura 2.4. Protocolul de cerere și acceptare a întreruperii

Pentru gestionarea mai multor întreruperi se poate folosi un controller specializat, așa cum este de exemplu Intel 8259, care poate gestiona 8 nivele de întrerupere dar care permite și cascadarea pentru mai mult de 8 nivele, figura 2.5.

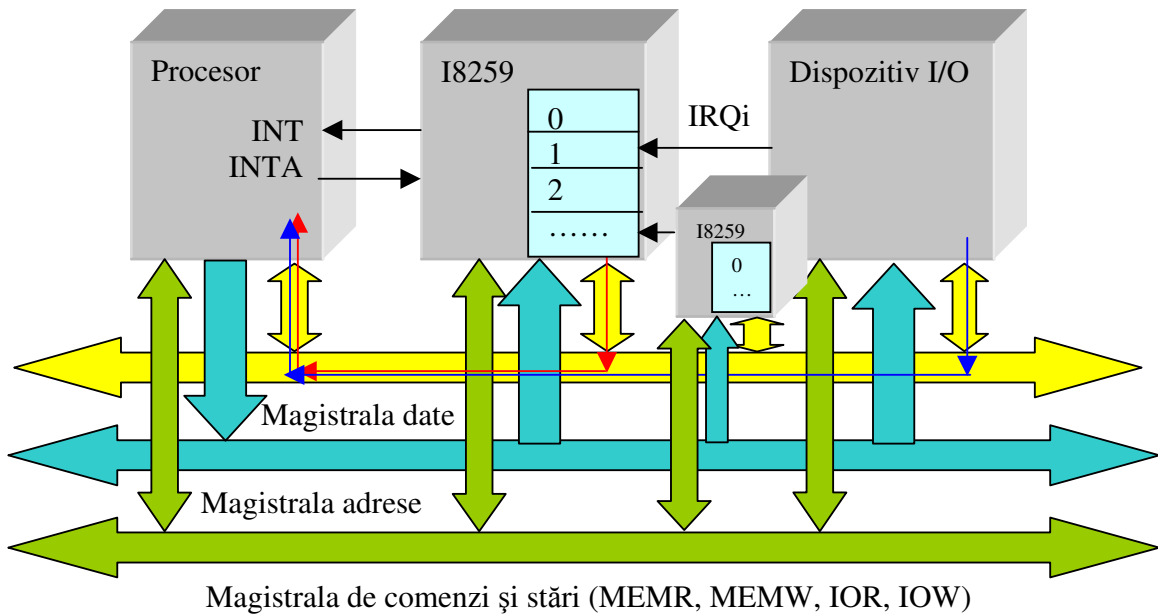

Figura 2.5. Sistemul de întreruperi gestionat de controllerul I8259

Dispozitivul de I/O cere o întrerupere IRQi. I8259 analizează cererea și dacă nu este mascată și nu este în curs de servire o întrerupere mai prioritară cere o întrerupere INT către procesor. Procesorul analizează cererea și dacă o acceptă răspunde cu INTA către I8259. Controllerul I8259 pune pe magistrala de date adresa de salt la rutina de servire a întreruperii (traseul cu săgeți roșii). În rutina de servire a întreruperii datele se transferă între dispozitivul de I/O și procesor (traseul cu săgeți albastre).

Punerea adresei de salt de către dispozitivul de I/O avea dezavantajul că limita portabilitatea dispozitivelor de I/O, acestea putând fi funcționale pe anumite sisteme și nefuncționale pe altele. Utilizarea controllerului I8259 care are sarcina de a pune adresele de salt rezolvă această problemă.

Prioritatea cererilor de întrerupere se poate programa. Implicit IRQ0 este cel mai prioritar. Se poate programa **mascarea** unor cereri de întrerupere cu un registru de măști. Controllerele de întrerupere pot fi cascade, în acest caz numărul de linii de întrerupere poate crește. Dacă se cuplează două controllere cascade, numărul liniilor de întrerupere disponibile devine 15.

Din punct de vedere software diferența între numărul de linii de adresă și de date la un procesor implică dificultăți la transmisia unei adrese de salt pe magistrala de date. În general salturile se fac într-o zonă redusă de memorie, numită tabel al vectorilor de întrerupere. În acest tabel nu se află câte o rutină de servire pentru fiecare nivel de întrerupere ci câte o instrucțiune de salt la o astfel de rutină, din cauza lipsei de spațiu.

Sarcinile controllerului I8259 și datele cu care se programează sunt date în următorul tabel:

Sarcini I8259	Programare
Generare protocol de cerere și acceptare întrerupere	-
Gestionare priorități	registru de definire a priorităților
Mascare selectivă	registru de măști
Punere adrese de salt pe magistrala de date	adrese de salt

2.4. Transferul prin DMA

La transferul programat și la cel prin întreruperi datele circulă între dispozitivul de I/O, acumulatorul procesorului și memorie. Dacă dispozitivele de I/O sunt rapide, cu o viteză comparabilă cu cea a procesorului transferul se poate face prin DMA (Direct Memory Access). Acesta este cel mai rapid mod de transfer de date și se poate face doar prin intermediul unui controller specializat, figura 2.6.

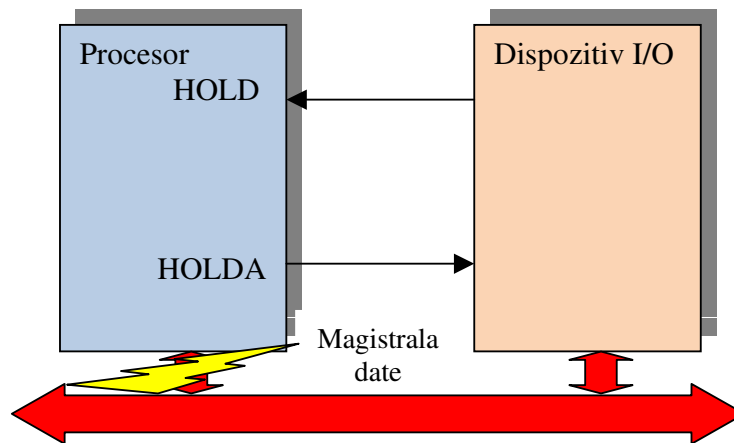

Figura 2.6. Protocolul de cerere și acceptare de transfer DMA

Dispozitivul de intrare ieșire solicită un transfer DMA prin semnalul HOLD solicitând ca procesorul să-și suspende activitatea prin trecerea magistralelor de date în înaltă impedanță. Când procesorul acceptă această cerere generează un semnal de HOLDA (HOLD Acknowledgement) și trece magistralele în înaltă impedanță. Deoarece în acest caz nu mai există un dispozitiv master pe care să pună adrese și semnale de comandă pe magistrală, acest mod de transfer are nevoie de un controller specializat care să preia rolul de master.

O schemă bloc a transferului DMA în familia x86 gestionat de controllerul Intel 8257 este dată în figura 2.7.

La primirea unei cereri de transfer DMA (numită DRQ) de la dispozitivul de I/O pe unul dintre cele 4 canale ale I8257, controllerul analizează cererea. Dacă cererea nu este mascată și dacă nu este în curs de de execuție un transfer DMA, controllerul cere procesorului suspendarea activității cu semnalul HOLD. În momentul acceptării cererii procesorul activează semnalul HOLDA și controllerul răspunde dispozitivului I/O că cererea a fost acceptată cu semnalul HOLDA.

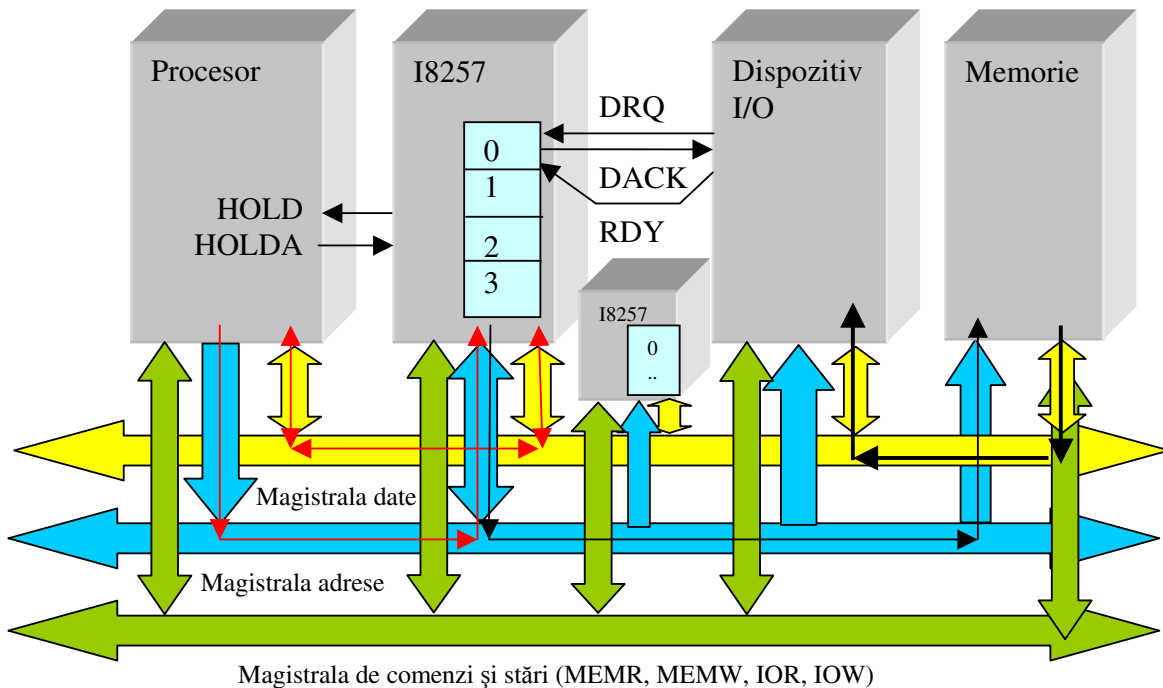

Figura 2.7. Sistemul DMA gestionat de controllerul I8257

După acceptarea cererii datele se transferă între dispozitivul de I/O și memorie (linia neagră), fără a mai trece prin procesor. Controllerul DMA devine master pe magistrală și pune adresele de memorie, precum și semnalele de comandă MEMR, MEMW, IOR, IOW) (linii negre). Atunci când procesorul este master pe magistrală, controllerul DMA este slave și poate fi adresat în vederea programării lui. În acest caz procesorul pune adrese și comenzi (linii roșii). Viteza dispozitivului de I/O este diferită de a memoriei (mai mică) și sincronizarea datelor transferate se face cu semnalul RDY. Arbitrarea magistralelor se face doar la primul cuvânt, transferul având loc în continuare în salvă.

Prioritatea cererilor de DMA se poate programa. Implicit DRQ0 este cel mai prioritar. Se poate programa **mascarea** unor cereri de DMA cu un registru de măști. Controllerele de DMA pot fi cascadeate, în acest caz numărul de linii poate crește. Dacă se cuplează două controllere cascadeate, numărul liniilor disponibile devine 7.

Sarcinile controllerului I8257 și datele cu care se programează sunt date în următorul tabel:

Sarcini I8257	Programare
Generare protocol de cerere și acceptare DMA	-
Gestionare priorități	registru de definire a priorităților
Mascare selectivă	registru de măști
Punere adrese pe magistrala de adrese și comenzi pe magistrala de comenzi	Adresa de început a zonei de memorie și numărul de cuvinte de transferat

2.5. Programe de comandă a transferului

În principiu, oricare ar fi metoda de transfer, programat, prin întreruperi sau prin DMA, programul care comandă transferul trebuie să aibă trei părți:

1. Inițializare transfer date
2. Transfer date
3. Terminarea transferului de date

Transferul de date programat

1. În segmental de inițializare se scrie într-un contor lungimea zonei de memorie din care se citesc, sau în care se scriu date, fixează adresa de început și pornește lucrul cu dispozitivul de I/O.

2. În segmental de transfer de date începe scrierea în memorie sau citirea din memorie și trimiterea la dispozitivul de I/O. Se decrementează contorul de cuvinte transferate, se incrementează adresa de memorie și se verifică dacă citirea / scrierea s-a făcut corect (cu bit de paritate sau CRC). Dacă s-a detectat o eroare se reia de la ultimul cuvânt corect sau se abandonează transferul. Se verifică dacă s-au scris / citit toate datele printr-o metodă care ține cont de natura datelor (un caracter special la codificarea ASCII etc.)

3. Dacă s-a întâlnit caracterul de terminare se comunică raportul transferului- număr de cuvinte transferate, existența unor erori. La sfârșit se comandă oprirea transferului.

Transferul prin întreruperi

1. În plus față de operațiile de la transferul programat se inițializează controllerul de întreruperi și se validează întreruperile. La sfârșitul etapei pornește transferul.

2.Începe când perifericul generează o cerere de întrerupere. Se salvează în stivă datele programului principal și se trece la servirea întreruperii. Transferul are loc ca și la transferul programat.

3.După comunicarea raportului se reiau din stivă datele programului întrerupt.

Transferul DMA

1.În plus față de operațiile de la transferul programat se inițializează controllerul DMA. La sfârșitul etapei pornește transferul.

2.De transfer se ocupă controllerul DMA.

3.Printr-o cerere de întrerupere controllerul DMA anunță că a terminat transferul. Se citește starea dispozitivului de I/O, dacă transferul a avut erori și numărul de cuvinte transferate.

Un program de inventariere a resurselor unui PC (<http://www.sysinfo.com/>) arată zona de memorie alocată unui dispozitiv de I/O, în figura 2.8. în cazul interfeței SATA. Alte informații arată numărul liniei de întrerupere și modul DMA de lucru cu hard discul prin interfața SATA.

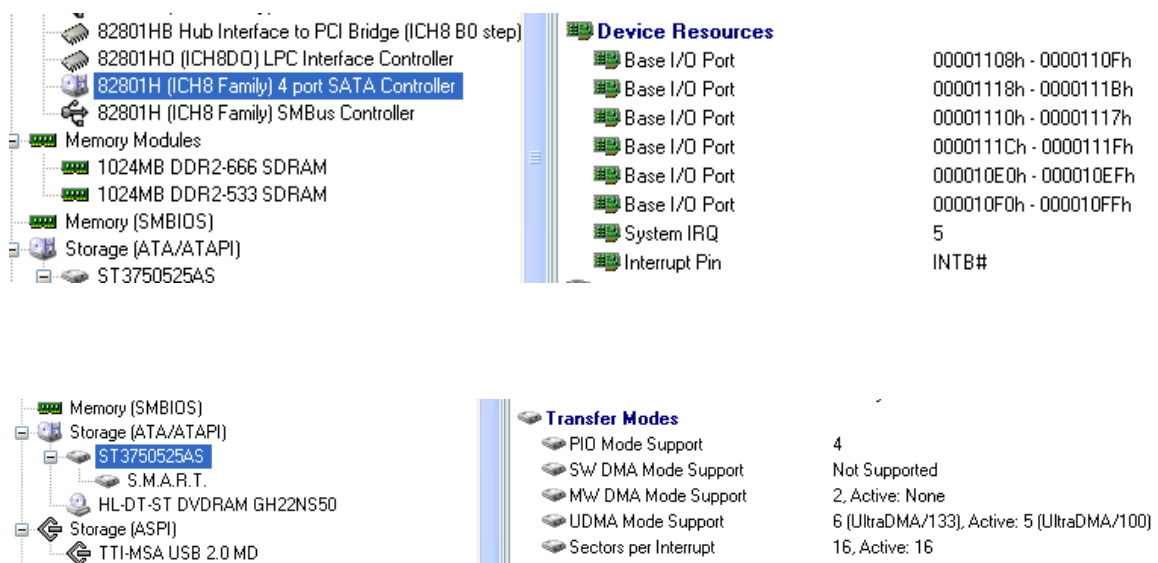

Figura 2.8. Configurarea unui hard disc cu interfață SATA și alocarea zonei de memorie, nivele de întrerupere și DMA

2.6. Sistemele de întreruperi și DMA în microcontrollere

La un microcontroller sursele de întrerupere pot fi externe (semnale cuplate la pini), figura 2.9. sau pot fi interne, de la interfețele integrate în microcontroller, cum sunt convertorul analog digital, timerul sau interfața serială. Cererile de întrerupere pot fi mascate cu un registru de măști programat anterior în microcontroller de programul utilizatorului. O cerere nemascată va fi transmisă unității centrale care întrerupe programul curent și face un salt la o adresă dintr-un tabel de adrese, modul particular de salt fiind specific diverselor familii de microcontrollere.

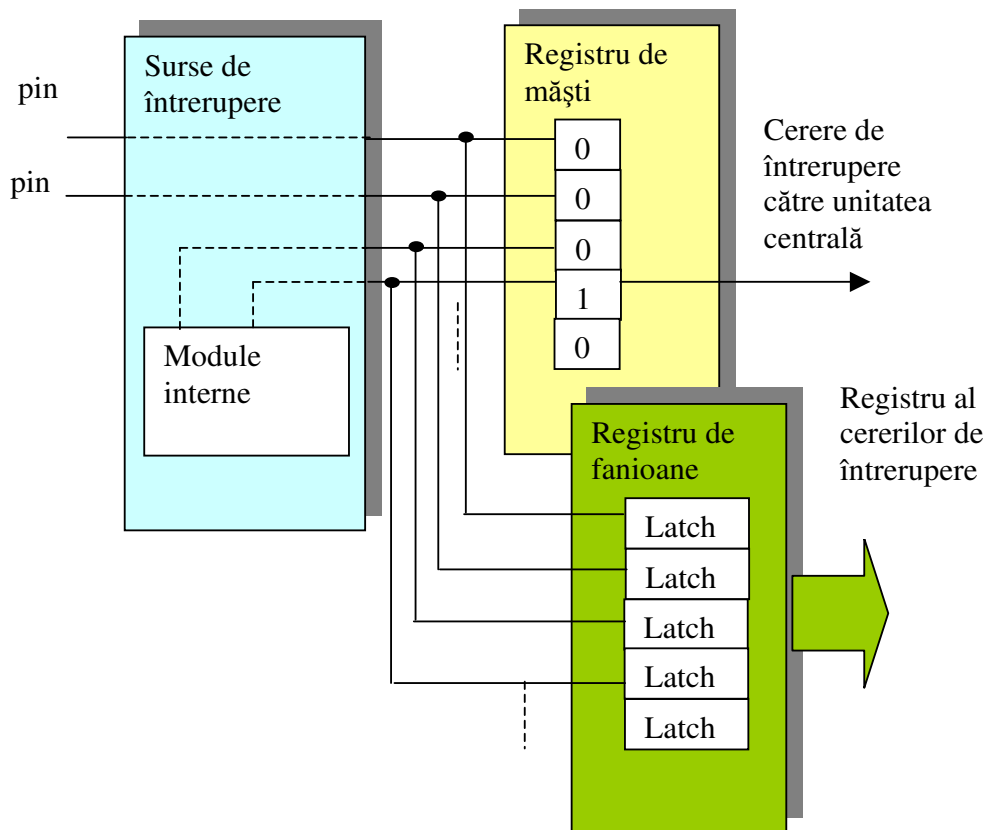

Figura 2.9. Sistemul de întreruperi la microcontrollere

Activarea unei întreruperi are ca efect și poziționarea unui fanion în registrul de fanioane, permițând microcontrollerului să identifice sursa întreruperii. Registrul de fanioane este citit de programul utilizator prin transfer programat și prin interogare se determină sursa întreruperii. Acesta este modul combinat între transferul programat prin interogare și transferul prin întrerupere.

Este posibilă utilizarea exclusiv a transferului prin interogare prin interogarea în buclă a surselor de întrerupere în programul principal. În cazul unei aplicații de termometru electronic citirea senzorului de temperatură se poate face prin interogare, periodic. Dacă cumva programul principal durează mai mult, de exemplu pentru că s-a detectat apăsarea unui buton prin care se modifică programarea termometrului, temperatura este citită mai târziu, ceea ce nu afectează utilizatorul. Dacă într-un alt exemplu se citește starea unui buton prin interogare, trebuie ca programul principal în nicio situație să nu depășească timpul de apăsare scurtă a butonului de către utilizator, deci trebuie făcute unele calcule. Dacă se utilizează sistemul de întreruperi nu trebuie făcut niciun calcul.

Transferul DMA este implementat în microcontrolerele mai complexe, care trebuie să asigure viteze mari de transfer și să prelucreze cantități mari de date. O descriere sumară a avantajelor transferului DMA la microcontrolerele din familia STM32, cu schema bloc din figura 2.10.

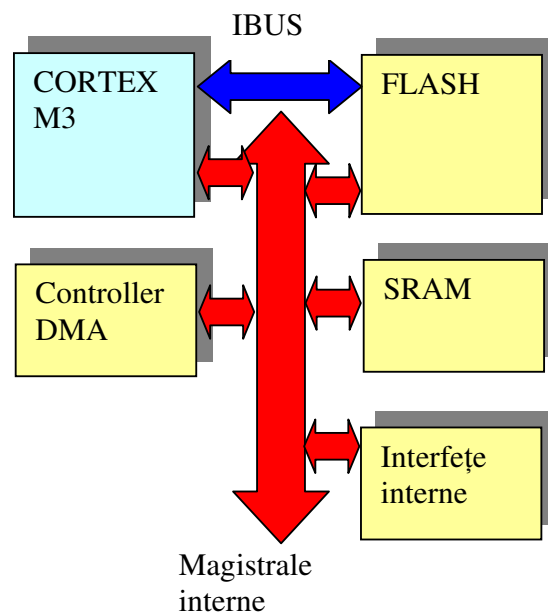

Figura 2.10. Schema bloc a familiei de microcontrolere STM32

Controllerul DMA are 7 canale, iar la modelele mai complexe există 2 controlere DMA cu 12 canale independente. Transferul DMA se poate executa între memorie și dispozitivele de I/O dar și între memorie și memorie sau între două dispozitive de I/O.

O particularitate a transferului DMA este că dialogul de acces la magistrală (cerere și acceptare de DMA, programarea controllerului DMA cu adresele de transfer) se face în

același timp cu transferul propriu zis, deci la terminarea unui transfer DMA poate începe imediat altul.

Programarea unui canal DMA este simplă și se face cu 4 regiștri, unul conține adrese de memorie, unul adrese pentru dispozitivul de I/O, unul numărul de cuvinte de transferat și unul date de configurare.

O altă particularitate este faptul că în timpul transferului unitatea centrală poate lucra. Un ciclu de magistrală are 8 tacte, din care un transfer DMA ocupă doar 5. În timpul rămas liber unitatea centrală poate prelua instrucțiuni din memoria FLASH (transferul se face pe o magistrală specială IBUS) și le poate executa.

În figura 2.11. se arată că un transfer de 32 de biți prin DMA (stânga) durează 214 μ s și un transfer programat (dreapta) durează 544 μ s.

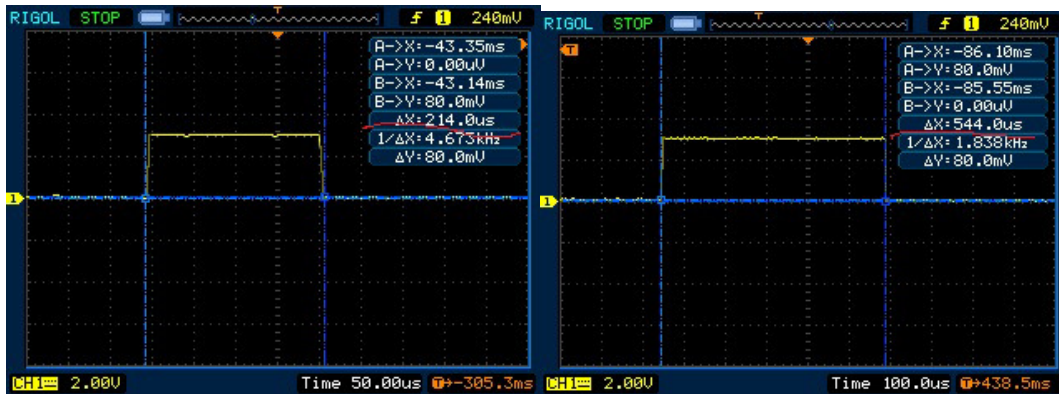

Figura 2.11. Comparație între transferul DMA și programat (sursa: <http://www.embedds.com/using-direct-memory-access-dma-in-stm23-projects/>)

Rezumat

În acest modul sunt tratate aspectele fundamentale ale transferului de date între o unitate centrală, memorie și un dispozitiv de I/O. Sunt descrise și analizate transferul programat, prin întreruperi și prin DMA, cu avantajele și dezavantajele fiecăruia. Se prezintă modul de gestionare a întreruperilor și a transferului DMA gestionate de controllere specializate din familia procesoarelor Intel x86. Sunt descrise apoi câteva particularități ale transferului prin întreruperi și prin DMA la microcontrollere. Aspectele prezentate în acest modul vor fi completate în modulul de magistrale cu diagrame de timp de acces pentru fiecare mod de transfer în parte.

Bibliografie

1. P. Ogrutan, *Interfețe și echipamente periferice*, Editura Universitatii Transilvania Brasov, 1994, pag. 7-12
2. *A hardware interrupt tutorial*, <http://www.best-microcontroller-projects.com/index.html>
3. *Using Direct Memory Access (DMA) in STM32 projects*, <http://www.embedds.com/using-direct-memory-access-dma-in-stm23-projects/>
4. P. Borza, C. Gerigan, P. Ogrutan, Gh.Toacse *Microcontrollere. Aplicatii*, Editura Tehnica, Bucuresti 2000, <http://vega.unitbv.ro/~ogrutan/Microcontrollere/curs.pdf>

Test de autoevaluare

1.Sarcinile controllerului de întreruperi sunt:

R

- (a) să transmită spre procesor adresele de salt puse de dispozitivul de I/O
- (b) să stabilească prioritățile printr-un registru de priorități
- (c) să asigure mascarea selectivă a cererilor de întrerupere
- (d) să asigure activarea semnalului INT la sosirea unui semnal IRQ

I. Vezi pagina 8

2.Controllerul DMA trebuie programat cu:

R

- (a) un cuvânt de mascare selectivă a cererilor
- (b) numărul de linii de adresă pe care se pune adresa
- (c) cuvinte de stabilire a priorităților
- (d) intervalul de timp după care cedează magistralele procesorului

I. Vezi pagina 11

3. Avantajul transferului prin întreruperi este faptul că durează mai puțin decât cel programat

R

- adevărat
- fals

I.Vezi pagina 6

4. Cascadarea a 2 controllere DMA cu 4 canale la intrare extinde numărul de canale disponibile la 8 canale

R

- adevărat
 fals

I. Vezi pagina 10

5. De ce săgeata de adrese de la controllerul DMA din figura 2.7. este bidirecțională și toate celelalte săgeți sunt unidirecționale?

R

- (a) Controllerul DMA este cel mai complex circuit
 (b) Controllerul DMA trebuie să pună o adresă pe magistrala de date
 (c) Controllerul DMA pune adrese în ciclul DMA și este adresat în momentul programării lui
 (d) Dispozitivul de I/O pune adrese pentru controllerul DMA

I. Vezi pagina 10

6. Aplicații care se folosesc de faptul că transferul programat asigură controlul timpului de transfer sunt:

R

- (a) Scrierea pe hard disc, pentru ca scrierea unui fișier mai mic să dureze mai puțin
 (b) Achiziția de date din procese, la care timpul de eșantionare trebuie să fie constant
 (c) Trimiterea datelor către controllerul video pentru ca fiecare cadru de imagine să dureze la fel
 (d) La aplicații de laborator, pentru simplitatea soft și hard

I. Utilizați cunoștințele anterioare și gândirea proprie

7.Utilizarea întreruperilor și a transferului DMA aduc următoarele avantaje la microcontrollere:

R

- (a) Transferul DMA permite unității centrale să lucreze în timpul transferului
- (b) Transferul programat prin interogare poate fi utilizat în timp ce unitate centrală servește o întrerupere
- (c) transferul DMA asigură o viteză mai mare de transfer
- (d) Mascarea unei întreruperi permite ca aceasta să fie executată indiferent de momentul apariției

I. Vezi paginile 13, 14, 15

R

Răspunsuri corecte:

1. b, c, d, pagina 8
2. a, c, pagina 11
3. fals, transferul durează la fel, pagina 6
4. fals, se extinde la 7, unul fiind ocupat cu cascada, pagina 10
5. c, pagina 10
6. b și d. Dacă scrierea pe HDD nu ar fi prin întreruperi și DMA ar dura foarte mult, iar asigurarea timpului de cadru video se face hardware printr-un circuit specializat.
7. a, c, paginile 13, 14, 15